

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo prosvjete
NAZIV PROPISA	Predlog Zakona o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim stručnim obrazovanjem
1. Definisanje problema	
<ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? 	
<p>Predlog Zakona je pripremljen sa ciljem da doprinese rješavanju problema nezaposlenosti mladih sa stečenim stručnim obrazovanjem II, III i IV nivoa stručnosti, koji nemaju radnog iskustva u oblasti u kojoj su stekli kvalifikaciju, kroz njihovo stručno osposobljavanje za samostalno obavljanje posla, bez zasnivanja radnog odnosa.</p> <p>Imajući u vidu značaj kvalifikovanih kadrova sa stručnim obrazovanjem za razvojne sektore crnogorske ekonomije, kao što su turizam, poljoprivreda, energetika i druge oblasti, stručno osposobljavanje bi predstavljalo vid pružanja podrške mladim licima sa stečenim stručnim obrazovanjem koji nemaju radnog iskustva u oblasti za koju su se obrazovali da, kroz višemjesečni proces osposobljavanja, steknu znanja, vještine i kompetencije za samostalno obavljanje posla, kako bi, kroz povezivanje sa poslodavcima na taj način, mogli lakše doći do zaposlenja.</p> <p>Programom stručnog osposobljavanja lica sa stečenim stručnim obrazovanjem bi se skrenula pažnja na značaj stručnog obrazovanja posebno imajući u vidu da je do sada akcenat bio stavljan na programe koji su se odnosili na visoko obrazovanje i da je broj visokoškolaca u značajnoj mjeri porastao što se odrazilo i na tržište rada.</p> <p>Sve urađene analize na tržištu rada Crne Gore pokazale su da crnogorsko tržište karakteriše sezonski karakter, da je mobilnost jako mala, da je broj nerezidenata koji se zapošljavaju bez radnog iskustva izuzetno visok, da poslodavci češće zapošljavaju stranu radnu snagu i da je jedan od izraženih problema visoka nezaposlenost mladih. Navedeno ukazuje na potrebu preduzimanja i novih mjera koje bi bile komplementarne postojećim politikama zapošljavanja mladih, a koje bi imale za cilj bolje povezivanje poslodavaca i mladih ljudi.</p> <p>Neusvajanje ovog zakona dovelo bi do nastavka situacije u kojoj lica sa stečenim stručnim obrazovanjem ne bi bila u prilici da se upoznaju sa realnim radnim okruženjem pri čemu bi se dodatno onemogućilo da poslodavci tokom trajanja perioda stručnog osposobljavanja identifikuju lica koja bi eventualno nakon isteka ovog perioda zaposlili.</p> <p>U dokumentu „Uspostavljanje garancija za mlade“ kojeg su, na prijedlog Evropske Komisije, donijeli Evropski Parlament i Evropski Savjet, navedeno je da se i u najrazvijenijim državama mladi teško uključuju na tržište rada. Parlament i Savjet su pozvali države članice da obezbijede garancije za mlade tj. da „obezbijede mjere za poboljšanje zapošljavanja mladih koji, u periodu od četiri mjeseca nakon završetka formalnog obrazovanja, ukoliko su nezaposleni, da dobiju kvalitetnu ponudu za zaposlenje, dalje obrazovanje, odrađivanje pripravničkog staža ili stručno osposobljavanje“. Dodatno, problem nezaposlenosti mladih prepoznat je i kroz Milenijumske razvojne ciljeve.</p>	

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navedi usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Osnovni cilj ovog Zakona je da se mladima sa stečenim stručnim obrazovanjem II i III nivoa Nacionalnog okvira kvalifikacija, kao i licima sa IV nivoom Nacionalnog okvira kvalifikacija koja su položila interni stručni ispit, omogući sticanje znanja, vještina i kompetencija za samostalno obavljanje posla u relevantnom radnom okruženju, ali i mogućnost poslodavcima da identifikuju one koji postižu posebne rezultate i koje će, eventualno, zaposliti nakon isteka perioda osposobljavanja, što će uticati na smanjenje broja nezaposlenih mladih lica sa stečenim stručnim obrazovanjem navedenih nivoa stručnosti.

Zapošljavanje mladih već duži period predstavlja jedan od prioriteta u radu Vlade Crne Gore. Zajednički cilj svih programa i Vladinih mjera je da se nezaposlenim mladim ljudima pruži šansa da steknu nova znanja i vještine i postanu konkurentni na tržištu rada, što su i preduslovi za brže i lakše nalaženje zaposlenja. Nacionalna strategija zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa za period 2012-2015. godine definisala je da mladi predstavljaju jedinu starosnu grupu čija je stopa nezaposlenosti viša od prosječne. Prema Anketi Monstata o radnoj snazi za II kvartal 2013. godine stopa nezaposlenosti za lica od 15-64 godine života iznosi 19,3%, dok je za mlade od 15-24 stopa nezaposlenosti prema istom izvoru 34,4%.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Idealna opcija za rješavanje problema nezaposlenosti mladih bila bi oživljavanje ekonomske aktivnosti, koje bi dovelo do zapošljavanja lica sa stečenim srednjim obrazovanjem, što s obzirom na trenutnu ekonomsku situaciju nije realno za očekivati.

Međutim, zadržavanje »status quo« stanja ne bi pružilo mogućnost mladima sa stečenim stručnim obrazovanjem, bez radnog iskustva, da upotpune i osavremene postojeća i steknu nova znanja, vještine i kompetencije koje će im omogućiti samostalno obavljanje posla i tako postanu konkurentni na tržištu rada, da se dokažu poslodavcu, kako bi eventualno po isteku perioda osposobljavanja zasnovali radni odnos kod tog poslodavca, tj. ovako uspostavljen sistem će omogućiti korisnicima da steknu odgovarajuće radno iskustvo, dok će poslodavcima omogućiti da tokom trajanja stručnog osposobljavanja identifikuju korisnike koje će biti zainteresovani da radno angažuju.

Stoga je uvođenje koncepta stručnog osposobljavanja lica sa stečenim stručnim obrazovanjem, koja nemaju radno iskustvo u oblasti za koju su se obrazovala, bez zasnivanja radnog odnosa, preferirana opcija, koja će dovesti do daljeg unapređenja ljudskih resursa kojima Crna Gora raspolaže.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.

- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Zakon će direktno i pozitivno uticati na mlade sa stečenim stručnim obrazovanjem bez radnog iskusstva u oblasti za koju su se obrazovali, kao i na poslodavce kod kojih će se obavljati stručno osposobljavali, omogućavajući lakši prelazak iz obrazovanja u svijet rada.

S obzirom na to da će se naknada kandidatima za period od četiri mjeseca trajanja stručnog osposobljavanja plaćati iz Budžeta (kroz direktno pokrivanje troškova ili refundaciju istih poslodavcima koji naknade budu isplaćivali iz sopstvenih sredstava), primjena propisa neće izazvati troškove građanima i privredi.

Unapređenje stanja na tržištu rada i doprinos rješavanju problema nezaposlenosti mladih opravdava planirano ulaganje sredstava, jer će dugoročno gledano imati pozitivan uticaj na tržište rada, a time i posredno na dalji ekonomski razvoj Crne Gore.

Sticanje znanja, vještina i kompetencija korisnika stručnog osposobljavanja će uticati na osnaživanje preduzetničkog duha, čime se indirektno podstiče stvaranje novih privrednih subjekata i istovremeno povećava tržišna konkurencija, koja će se zasnivati na unapređenju kvaliteta ljudskih resursa u Crnoj Gori.

Predložena zakonska rješenja neće izazvati administrativna opterećenja i ne utiču na stvaranje biznis barijera.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbjeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za potrebe implementacije propisa neophodno je u budžetu izdvojiti sredstva u iznosu oko 1.600.000 eura na godišnjem nivou.

Ova sredstva će biti obezbjeđivana tokom narednog perioda na godišnjem nivou, s tim da su procjene da će se iznos na godišnjem nivou smanjivati usljed smanjenja broj lica sa stečenim stručnim obrazovanjem bez radnog iskusstva.

Na osnovu implementacije propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze, jer će sredstva biti izdvojena iz budžeta Crne Gore.

Predviđena sredstva nijesu obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, iz razloga što će se program primjenjivati počev od 1. februara 2015. godine, te će ista biti planirana počev od naredne fiskalne godine.

Usvajanjem propisa planirano je donošenje podzakonskih akata, ali iz istih neće proisticati finansijske obaveze.

Implementacijom propisa se neće ostvariti prihod za budžet Crne Gore.

Prilikom izračunavanja broja potencijalnih korisnika Programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim stručnim obrazovanjem, uvažena je činjenica da postoji određeni broj lica koja nisu evidentirana u Zavodu, a imaju stručno obrazovanje, kao i potencijalni broj lica koja su evidentirana od strane Zavodu, a u međuvremenu su promijenili status i ne ispunjavaju uslove za ovaj Program, ali zbog ne prijavljivanja promjena, još uvijek se vode na Zavodu, kao i broj učenika koji u školskoj godini završavaju stručno obrazovanje. Naime, imjući u vidu da je oko 882 lica sa stečenim stručnim obrazovanjem trenutno na evidenciji Zavoda za zapošljavanje i da oko 600 učenika godišnje završava stručno obrazovanje prijedlog je da se Program priprema za učešće do 2.000 korisnika.

S obzirom na to da je planirano da se stručno osposobljavanje realizuje u trajanju od 4 mjeseca, kao i da tokom ovog perioda kandidati primaju naknadu u neto iznosu od 40% prosječne neto zarade za prethodnu godinu, a uzimajući u obzir kretanja prosječne neto zarade, za obavljanje stručnog osposobljavanja potrebno je u budžetu planirati 2.000 (kandidata) x 4 (mjeseca) x 200 (eura) = 1.600.000 eura.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

U pripremi propisa nije korišćena strana ekspertska podrška.

U skladu sa Uredom o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija, Ministarstvo prosvjete dana 21. marta 2014. godine uputilo je Javni poziv nevladinim organizacijama za predlaganje kandidata u sastav Radne grupe za izradu Predloga zakona. Na isti se prijavila jedna nevladina organizacija (PRONA). Konsultacije su održavane unutar Radne grupe i institucija/organizacija čiji su predstavnici bili članovi iste.

Takođe, u skladu sa Uredbom o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona, Ministarstvo prosvjete je uputilo javni poziv za učešće u raspravi o tekstu prijedloga zakona o stručnom osposobljavanju lica sa stručnim obrazovanjem, međutim Ministarstvu nijesu dostavljeni primjedbe, prijedlozi i sugestije za izmjenu predloženih odredbi u ostavljenom roku tj. do 15. avgusta tekuće godine, kao i nakon toga roka.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. This is essential for ensuring the integrity of the financial statements and for providing a clear audit trail. The second part of the document outlines the various methods used to collect and analyze data, including interviews, surveys, and focus groups. The third part of the document describes the results of the research, which show that there is a significant correlation between the variables studied. The fourth part of the document discusses the implications of the findings and provides recommendations for future research. The fifth part of the document concludes the study and summarizes the key findings.

2. The second part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. This is essential for ensuring the integrity of the financial statements and for providing a clear audit trail. The second part of the document outlines the various methods used to collect and analyze data, including interviews, surveys, and focus groups. The third part of the document describes the results of the research, which show that there is a significant correlation between the variables studied. The fourth part of the document discusses the implications of the findings and provides recommendations for future research. The fifth part of the document concludes the study and summarizes the key findings.

S obzirom na to da je planirao da određeni broj mladih sa stečenim stručnim obrazovanjem II i III nivoa stručnosti kao i lica sa IV nivom stručnosti koja su položila interni stručni ispit, stručno osposobljavanje obavi u privatnim kompanijama, potencijalna prepreka može biti nedovoljna zainteresovanost privatnika da učestvuju u ovom programu.

Sa ciljem uspješne implementacije programa stručnog osposobljavanja biće obezbijeđeno kontinuirano praćenje evidencije i registracije prijavljenih lica sa stečenim stručnim obrazovanjem bez radnog iskustva i javnog sektora i privatnih kompanija, kako bi se osiguralo da se sva lica sa stečenim stručnim obrazovanjem stručno osposobe za samostalno obavljanje posla.

Ispunjenje ciljeva biće mjereno praćenjem odnosa broja mladih sa stečenim stručnim obrazovanjem registrovanih na Zavodu za zapošljavanje Crne Gore i broja kandidata koji se stručno osposobljavaju kod poslodavca, kao i konačan broj lica sa uspješno obavljenim stručnim osposobljavanjem na kraju četvoromjesečnog perioda.

Zakon će primjenjivati i sprovoditi Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo finansija, Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Poreska uprava, a inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona obavljace inspektor nadležan za poslove rada.

Datum i mjesto

Starješina

Milica Milić

